

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Środowiska

KSI.410.002.12.2020

Pan
Włodzimierz Majchrzak
Komendant Straży Miejskiej
w Pruszkowie
ul. Kraszewskiego 14/16 pok. 96
05-800 Pruszków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/045 – Funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi i użytkowymi oraz transgraniczne przemieszczanie odpadów

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Straż Miejska w Pruszkowie, ul. Kraszewskiego 14/16, 05-800 Pruszków (dalej: <i>Straż Miejska lub SM</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Włodzimierz Majchrzak, Komendant Straży Miejskiej w Pruszkowie (dalej: <i>Komendant</i>) od 1 lutego 2001 r. (akta kontroli str. 2-3)
Zakres przedmiotowy kontroli	Nadzór nad sposobem postępowania z odpadami komunalnymi na terenie gminy.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do dnia zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzanych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska
Kontroler	Waldemar Brodziuk gł. specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/55/2020 z 20 października 2020 r. (akta kontroli str. 1)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W SM przeprowadzano kontrole przestrzegania przepisów dotyczących utrzymania czystości i porządku w gminach, w tym właściwego postępowania z odpadami przez właścicieli nieruchomości, za pomocą wyodrębnionych w strukturze jednostek, tj. Referatu Dzielnicowych i Zespołu Patrołu EKO (dalej: *Zespół*). Nie sporządzano jednak planów i harmonogramów tych kontroli. Stwierdzono również, że w zakresie czynności Kierownika Referatu Dzielnicowych nie ujęto powyższych zadań.

W przypadku stwierdzenia naruszenia prawa przez właścicieli nieruchomości udzielano im pouczeń, nakładano grzywny w postępowaniu mandatowym, bądź kierowano wnioski o ukaranie do sądu.

Straż Miejska reagowała na interwencje zgłaszane przez mieszkańców dotyczące niezgodnego z przepisami gospodarowania odpadami i nie pozostawiła bez rozpatrzenia żadnej ze zgłoszonych interwencji. Usuwano również pojazdy porzucone na terenie Miasta Pruszkowa.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 – dalej: *ustawa o NIK*.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

Na podstawie 25 losowo wybranych kontroli w sprawach dotyczących spalania odpadów oraz 13 kontroli dotyczących gospodarowania odpadami, stwierdzono, że funkcjonariusze SM nie sporządzili protokołów z przeprowadzanych kontroli, co stanowiło naruszenie art. 380 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska³ (dalej: *Poś*). Ponadto w 14 z 25 spraw, pomimo stwierdzenia nieprawidłowości dotyczących spalania odpadów w aktach spraw brak było informacji o zobowiązaniu właścicieli nieruchomości do postępowania zgodnego z przepisami, w tym z *Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Pruszkowa*⁴.

Spośród 17 skontrolowanych spraw, w których dokonano pomiarów czystości powietrza na terenie Miasta Pruszkowa, w 3 przypadkach stwierdzono, że pomimo przekroczenia normy emisji pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, nie podjęto czynności zmierzających do ustalenia sprawcy, ani nie przekazano takiej informacji Prezydentowi Miasta Pruszkowa i Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w celu podjęcia dalszych działań.

W SM prowadzono ewidencję etatów, wyposażenia oraz wyników działań straży i terminowo przekazywano ją Komendantowi Stołecznemu Policji. Również terminowo przekazywano sprawozdania z działalności SM za 2016 r., 2017 r., 2018 r. i 2019 r. Prezydentowi Miasta Pruszkowa oraz Komisji Prawa, Administracji i Bezpieczeństwa Rady Miejskiej w Pruszkowie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Zapewnienie warunków dla właściwego odbioru i zagospodarowania wytwarzanych odpadów komunalnych oraz sprawowanie skutecznego nadzoru nad rynkiem odpadów komunalnych

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą obowiązywały 2 regulaminy SM wprowadzane uchwałami Rady Miejskiej w Pruszkowie⁶, w których określono zakresy działania

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, ze zm.

⁴ W okresie objętym kontrolą obowiązywały następujące *Regulaminy utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Pruszkowa*: w okresie od 14 lipca 2014 r. do 26 sierpnia 2016 r. wprowadzony uchwałą Nr XIV/428/2014 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Pruszkowa (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 6181); w okresie od 27 sierpnia 2016 r. do 11 października 2017 r. wprowadzony uchwałą Nr XXI. 238.2016 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Pruszkowa (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 7441); w okresie od 12 października 2016 r. do 17 stycznia 2017 r. wprowadzony uchwałą Nr XXII.245.2016 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 1 września 2016 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Pruszkowa (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 8407); w okresie od 18 stycznia 2017 r. do 28 marca 2018 r. wprowadzony uchwałą Nr XXVI.285.2016 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Pruszkowa (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 83); w okresie od 29 marca 2018 r. do 12 sierpnia 2020 r. wprowadzony uchwałą Nr XLIII.445.2018 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 1 marca 2018 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Pruszkowa (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 2541, ze zm.); w okresie od 13 sierpnia 2020 r. wprowadzony uchwałą Nr XXV.262.2020 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 25 czerwca 2020 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Pruszkowa (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 8120, ze zm.).

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Uchwała Nr X/99/07 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie nadania Regulaminu Straży Miejskiej w Pruszkowie – Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 191, poz. 5352 (dalej: *Regulamin z 2007 r.*) oraz uchwała Nr XII.136.2019 z dnia 24 października 2019 r. w sprawie nadania Regulaminu Straży Miejskiej w Pruszkowie – Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 12988 (dalej: *Regulamin z 2019 r.*).

komórek organizacyjnych zajmujących się ochroną środowiska. I tak: w okresie od 8 października 2007 r. do 28 listopada 2019 r. w SM obowiązywał Regulamin z 2007 r., w którym wyodrębniono dwie sekcje: monitoringu wizyjnego miasta i dyżurnych kierowników zmian oraz trzy referaty: dzielnicowych, patrolowo-interwencyjny i ds. profilaktyki. Ponadto Komendant na podstawie § 9 ust. 3 ww. regulaminu utworzył Zespół Patrolu EKO w ramach Referatu Dzielnicowych. Od 29 listopada 2019 r. obowiązywał Regulamin z 2019 r., w którym wyodrębniono Zespół Patrolu Eko oraz Zespół ds. Pojazdów w ramach Referatu Dzielnicowych. Do zadań Zespołu Patrolu Eko należy w szczególności prowadzenie działań proekologicznych, przestrzeganie określonych przepisami wymogów w zakresie utrzymania porządku i czystości w gminie oraz ochrony środowiska. Natomiast do zadań Zespołu ds. Pojazdów należy w szczególności prowadzenie działań w sprawie usuwania pojazdów w trybie art. 50a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym⁷.

(akta kontroli str. 185, 194-212)

W latach 2016-2020 (do 30 września) zadania dotyczące ochrony środowiska i porządku realizowało łącznie 11 strażników. W zakresach czynności pracowników Zespołu Patrolu EKO wskazano, m.in.:

1. prowadzenie kontroli w zakresie ochrony środowiska przed odpadami w zakresie zgodnym z upoważnieniem wydanym przez Prezydenta Miasta Pruszkowa;
2. sprawowanie kontroli sanitarno-porządkowych terenu;
3. likwidację nielegalnych wysypisk śmieci;
4. podejmowanie działań dla ograniczenia zjawisk degradacji środowiska naturalnego.

(akta kontroli str.155-172)

Jak wyjaśnił Komendant SM: *Szczegółowy zakres podejmowanych działań przez referat dzielnicowych i Zespołu Patrolu EKO sformułowany jest w zakresie czynności każdego pracownika (obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności) [...]. Zgłoszenia o wskazanym zakresie są podejmowane obecnie przez 11 funkcjonariuszy ww. referatu, a także w mniejszym stopniu przez pozostałych funkcjonariuszy Straży Miejskiej, którzy w związku z brakiem możliwości realizacji interwencji przez patrol EKO także realizują zgłoszenia. Każdy z funkcjonariuszy Straży Miejskiej jest zobowiązany do podejmowania interwencji w reakcji na czyn zabroniony, a zadania, uprawnienia i obowiązki strażników gminnych/miejskich są uregulowane przez ustawę o strażach gminnych⁸ [...]. Ponadto, zakres norm prawnych związanych z ochroną środowiska, których naruszenie może skutkować nałożeniem grzywny w postaci mandatu karnego usystematyzowany jest w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego⁹.*

(akta kontroli str. 147-151)

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 110, ze zm.

⁸ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych – Dz. U. z 2019 r. poz. 1795 (przyp. kontrolera).

⁹ Dz. U. Nr 208, poz. 2026 (przyp. kontrolera).

W kontrolowanym okresie na realizację zadań SM w zakresie ochrony środowiska w tym gospodarki odpadami wydatkowano łącznie 181,8 tys. zł, z tego na:

1. zakup usług holowniczych w latach 2018-2020 (do 30 września), odpowiednio – 2,2 tys. zł, 5,7 tys. zł, 6,9 tys. zł;
2. zakup samochodu „wersja patrol EKO” w 2017 r. – 84,3 tys. zł;
3. zakup urządzenia do pomiaru spalin w 2018 r. – 73,1 tys. zł;
4. kontrola palenisk w 2019 r. – 9,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 11)

Jak wyjaśnił Komendant: *W przedłożonym wykazie planu i wykonania wydatków związanych z ochroną środowiska przez Straż Miejską w Pruszkowie dla pozycji określonej jako Paleniska zaplanowano w 2019 roku kwotę 14 594,00 zł, z czego wydatkowano 9 594,00 zł na szkolenie w zakresie pobierania próbek paleniskowych. Pozostała kwota, tj. 5 000 zł przeznaczona była na wydatkowanie pobranych odpadów paleniskowych i nie została wykorzystana z uwagi, iż próbki nie były pobierane.*

(akta kontroli str.144-151)

W latach 2016-2019 SM zorganizowała jedno szkolenie specjalistyczne dla 28 funkcjonariuszy Straży Miejskiej w 2019 r. w zakresie pobierania próbek odpadów paleniskowych.

(akta kontroli str. 143-145)

W okresie objętym kontrolą w SM nie sporządzano planów kontroli dotyczących kontroli utrzymania porządku i czystości na terenie Miasta Pruszkowa, w tym sposobów postępowania z odpadami przez właścicieli nieruchomości. W związku z tym nie sporządzano również harmonogramów takich kontroli.

Jak wyjaśnił Komendant: *[...] Straż Miejska nie wykonuje harmonogramów kontroli. Kontrole podejmowane wynikają z bieżących zadań realizowanych podczas codziennych służb patrolowych i zgłoszeń wpływających do dyżurnego Straży Miejskiej.*

(akta kontroli str. 177-179)

W SM były prowadzone rejestry spraw, w okresie 2016-2018 w formie papierowej natomiast od roku 2018 w elektronicznej wersji systemu e-mandat i wersji papierowej.

(akta kontroli str. 12-84)

Jak wyjaśnił Komendant: *Zgłoszenia telefoniczne w latach 2016-2018 ewidencjonowane były w formie papierowej w książkach zgłoszeń, z kolei zawiadomienia w formie pisemnej oraz czynności w związku z nimi podejmowane, ewidencjonowano w rejestrach: Współdziałanie w pozostałych urzędach i instytucjach SM. RDz. 0607.2020 oraz Współdziałanie z administracjami i wspólnotami SM.RDz.0603.2020. Interwencje własne były dokumentowane w notatnikach służbowych funkcjonariuszy podejmujących działania, a od 2018 r. zgłoszenia oraz interwencje własne funkcjonariuszy rejestrowane są w systemie e-mandat.*

(akta kontroli str. 175-179)

W prowadzonym rejestrze sprawy ewidencjonowano na podstawie kategorii zgłoszenia, a nie charakteru zgłoszenia, np. termiczne przekształcanie odpadów, zaśmiecanie terenu. W konsekwencji sprawy o takim samym charakterze posiadały różne numery spraw (akta sprawy miały nadane trzy różne numery kancelaryjne).

(akta kontroli str. 370-547, 627-976)

Jak wyjaśnił Komendant: [...] różna sygnatura spraw dotyczących niewłaściwej gospodarki odpadami oraz ich termicznego przekształcania wynika z przynależności spraw do danych rejestrów w zależności od nadawcy, a nie rodzaju zgłoszenia. Od roku 2016 do 2018 prowadzono jedynie ewidencję realizowanych zgłoszeń w formie papierowej, a od 2018 roku wdrożono elektroniczny system administrowania danymi oraz ich archiwizowania celem usprawnienia funkcjonowania ewidencjonowania. Aby opracować dane statystyczne dotyczące szeroko pojętego zakresu działań podejmowanych przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej wykorzystywane są dostępne nam możliwości techniczne. W związku z powyższym od stycznia 2021 r. zostanie wprowadzony nowy system ewidencjonowania spraw w celu usystematyzowania powyższej problematyki.

(akta kontroli str. 977)

W okresie od 1 stycznia 2016 r. do 30 września 2020 r. wpłynęło 2 069 zgłoszeń dotyczących termicznego przekształcania odpadów w ramach których funkcjonariusze SM na podstawie imiennych upoważnień Prezydenta Miasta Pruszkowa do przeprowadzenia kontroli w trybie art. 379 ust. 1 i 2 Poś przeprowadzili 610 kontroli odpowiednio: 65, 228, 117, 147, 53 (do 30 września 2020 r.) oraz dokonali 733 pomiarów jakości powietrza. W wyniku tych kontroli SM:

1. zastosowała łącznie 162 środki oddziaływania wychowawczego na podstawie art. 41 Kodeksu wykroczeń¹⁰ (pouczenia), z tego: 20 w 2016 r., 25 w 2017 r., 60 w 2018 r., 36 w 2019 r. i 21 w 2020 r.;
2. nałożyła 67 grzywien w drodze mandatu karnego w łącznej kwocie 13 900 zł¹¹, z tego: w 2016 r. – 12 na kwotę 2 400 zł, w 2017 r. – 9 na kwotę 2 400 zł; w 2018 r. – 19 na kwotę 4 650 zł, w 2019 r. – 24 na kwotę 4 450 zł, w 2020 r. – 3 grzywny;
3. skierowała, na podstawie art. 191 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹², 4 wnioski do sądu, z tego: 1 w 2017 r.; 1 w 2018 r., 2 w 2020 r.

(akta kontroli str. 7)

Jak wyjaśnił Komendant: Różnica w liczbie zgłoszeń a podjętymi czynnościami przez funkcjonariuszy wynika z faktu, że bezzasadnym było podejmowanie interwencji, gdy zgłoszenie nie zostało potwierdzone.

(akta kontroli str. 147-151)

Podczas przeprowadzania kontroli była sporządzana notatka urzędowa, dokumentacja fotograficzna. W dalszej kolejności, kiedy czyn zabroniony nie budził żadnych wątpliwości funkcjonariusza, a osoba podejrzana przyznała się do popełnienia wykroczenia stosowano środki oddziaływania wychowawczego, nałożenie mandatu karnego, pouczenie. Natomiast w przypadku braku ujawnienia

¹⁰ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń – Dz. U. z 2019 r. poz. 821, ze zm.

¹¹ Kwota wystawionych mandatów obliczona na podstawie corocznych sprawozdań Komendanta SM Komendantowi Stołecznemu Policji. Brak danych o wysokości wystawionych mandatów w 2020 r.

¹² Dz. U. z 2020 r. poz. 797, ze zm. – dalej: uod.

nieprawidłowości funkcjonariusz przekazywał powyższą informację dyżurnemu Straży Miejskiej, który dokonywał wpisu w elektronicznym systemie.

Jak wyjaśnił Komendant: *W przypadku prowadzonej kontroli paleniska funkcjonariusz sporządza zapis w notatniku służbowym z przebiegu interwencji. Sposób zakończenia czynności jest również odnotowany w notatniku służbowym. O sposobie zakończenia interwencji decyduje interweniujący na miejscu funkcjonariusz. W przypadku, gdy czyn budzi wątpliwości kontrolującego oraz kontrolowanego, funkcjonariusz pobiera próbki popiołu z paleniska. Wówczas zobligowany jest do sporządzenia protokołu z kontroli paleniska. W podanych latach były przeprowadzone kontrole palenisk, co zostało udokumentowane w przekazanych raportach i nie były wykonywane protokoły z kontroli, w związku z niedoprecyzowaniem wewnętrznych procedur służbowych. W związku powyższym podejmiemy działania w określeniu procedury (forma protokołu) określającej sposób postępowania w czynnościach związanych z kontrolami instalacji grzewczych, która realizowałaby zapis art. 380 ustawy [...] Prawo ochrony środowiska.*

(akta kontroli str. 147-151)

Na podstawie danych z prowadzonych rejestrów, do szczegółowego badania wybrano losowo 25¹³ spraw dotyczących kontroli termicznego spalania odpadów. Z tego: 7 kontroli przeprowadzonych na podstawie zgłoszeń telefonicznych mieszkańców, 6 na podstawie mailowych zgłoszeń mieszkańców, 8 na podstawie informacji przesłanych przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Pruszkowa, jednej na podstawie informacji przesłanych z Komendy Powiatowej Policji w Pruszkowie, 3 w wyniku prowadzonych patroli. W ramach prowadzonych kontroli dokonywano oględzin pieca, składowanego opału oraz pomieszczenia, w którym znajdował się piec. Z przeprowadzonych czynności w 22 przypadkach sporządzono notatki urzędowe i dokumentację fotograficzną. W 11¹⁴ przypadkach kontrola nie wykazała nieprawidłowości. W pozostałych 14¹⁵ przypadkach stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły spalania odpadów. W pięciu¹⁶ przypadkach właściciele nieruchomości zostali ukarani mandatem karnym, w sześciu¹⁷ zastosowano pouczenia, zaś w trzech¹⁸ skierowano wnioski do sądu o ukaranie. Po zakończeniu czynności kontrolnych, w zależności od zgłaszającego, była kierowana odpowiedź o sposobie załatwienia danej sprawy. Odpowiedzi były kierowane pisemnie lub mailowo.

(akta kontroli str. 370-401, 409-430, 443-527, 532-547)

¹³ SM.RBz.0607.241.2016, SM.RBz.421.224.2016, SM.TBz.0607.255.2016, SM.RBz.0606.39.2016, SM.RBz.0607.170.2016, SM.RBz.0607.30.2017, SM.RBz.0607.279.2017, SM.RDz.0607.226.2017, SM.RDz.0607.280.2017, SM.BRz.0607.31.2017, SM.BRz.0607.250.2017, SM.RDz.0606.18.2017, SM.7497.2018, SM.6759.2018, SM.RDz.0606.21.2018, SM.RDz.0606.62.2018, SM.585.2018, SM.BRz.0606.1.2019, SM.RDz.0606.68.2019, SM.RDz.0606.21.2019, SM.586.2018, SM.RDz.0606.76.2019, SM.RDz.0607.10.2019, SM.1255.2019, Nr. 0490612 z 09.01.2020, Nr 0490887 z dnia 21.02.2020, Nr 0489633 z dnia 02.01.2020.

¹⁴ SM.RBz.0607.170.2016, SM.RBz.0606.39.2016, SM.TBz.0607.255.2016, SM.RBz.0607.30.2017, SM.RBz.0607.279.2017, SM.RBz.0607.250.2017, SM.RDz.0607.280.2017, SM.RDz.0606.18.2017, SM.RDz.0607.226.2017, SM.RDz.0606.62.2018, SM.RDz.0606.21.2019.

¹⁵ SM.RBz.0607.241.2016, SM.RBz.421.224.2016, SM.7497.2018, SM.6759.2018, SM.RDz.0606.21.2018, SM.585.2018, SM.RDz.0607.1.2019, SM.RDz.0606.68.2019, SM.RDz.0607.10.2019, SM.586.2018, SM.1255.2019 (bez numeru), Nr 0490612 z 09.01.2020, Nr 0490887 z dnia 21.02.2020, Nr 0489633 z dnia 02.01.2020.

¹⁶ SM.RBz.0607.241.2016, SM.RBz.421.224.2016, Nr. 0490612 z 09.01.2020, Nr 0490887 z dnia 21.02.2020 Nr 0489633 z dnia 02.01.2020.

¹⁷ SM.7497.2018, SM.6759.2018, SM.585.2018, SM.RDz.0607.1.2019, SM.RDz.0606.68.2019, SM.586.2018.

¹⁸ SM.RDz.0606.21.2018, SM.RDz.0607.10.2019, SM.1255.2019 (bez numeru).

W okresie objętym kontrolą wykonano 733 pomiary czystości powietrza, odpowiednio w poszczególnych latach: w 2018 – 275, w 2019 r. – 355, w 2020 r. – 102. Pomiary przeprowadzano w następujących miesiącach:

- 2018 r. – luty, marzec, kwiecień, maj, czerwiec, lipiec, wrzesień, październik, listopad, grudzień,
- 2019 r. – styczeń, luty, marzec, kwiecień, maj, lipiec, październik, listopad, grudzień,
- 2020 r. – styczeń, luty, marzec, kwiecień, maj.

(akta kontroli str. 86-122)

Jak wyjaśnił Komendant: [...] ilości poszczególnych pomiarów we wskazanych miesiącach i latach zależą m.in. od ilości zgłoszeń mieszkańców, od warunków atmosferycznych, jak również od przebiegu pełnionej służby przez funkcjonariuszy. Straż Miejska nie prowadzi ściśle określonego harmonogramu prowadzenia takich kontroli. Prowadzone kontrole z inicjatywy własnej funkcjonariuszy mają charakter prewencyjny. Ponadto informuję, że w okresie od maja do października 2020 r. nie były prowadzone kontrole w związku z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego¹⁹ oraz polecenia Wojewody Mazowieckiego z dnia 31 marca 2020 r. We wskazanym okresie zadania straży gminnych (miejskich) były realizowane w zakresie, w jakim służą prowadzeniu działań związanych z weryfikacją wykonywania ww. nakazów, zakazów i obowiązków wynikających z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, związanych z zapobieganiem rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej COVID-19. Nadmieniam, że w dniach 9, 10, 20, 28 października 2020 r. przeprowadzonych zostało 10 kontroli jakości powietrza, co obrazuje załączona tabela. Funkcjonariusze Straży Miejskiej do kontroli jakości powietrza używają urządzeń, które są na wyposażeniu m.in. Straży Miejskiej w Warszawie, Katowicach, Lublinie, Poznaniu, Olsztynie, Swarzędzu, Krakowie, Toruniu, Wrocławiu. Urządzenie DustTrak II model 8532 – monitor pyłu zawieszonego w powietrzu. Służy do pomiaru podzielonych na trakcje stężeń pyłu PM₁, PM_{2,5}, PM₁₀. Urządzenie używane przez przeszkolonych w obsłudze funkcjonariuszy Straży Miejskiej od lutego 2018 r. Stosowane jest zewnętrznie przy braku opadów deszczu, co mogłoby spowodować uszkodzenie urządzenia. Urządzenie wymaga wykonania corocznej kalibracji, co jest wykonywane. Urządzenie MultiRAE Lite – przenośny detektor wielogazowy. Stanowi optymalne rozwiązanie do kontroli i pomiaru stężenia od jednego do sześciu gazów (w zakresie ochrony osobistej pracowników (włączając kontrolę przestrzeni zamkniętych) i lokalizacji nieszczelności wielogazowych. Straż Miejska w Pruszkowie posiada dwa urządzenia, które wykorzystywane są w trakcie wykonywanych kontroli p/k palenia odpadami w piecach.

(akta kontroli str. 123-126)

Szczegółowym badaniem objęto 17²⁰ wykonanych pomiarów czystości powietrza na terenie Miasta Pruszków. 14 pomiarów dokonano na podstawie interwencji własnej, a trzy na podstawie zgłoszeń. Zgodnie ze stosowaną w SM skalą jakości powietrza

¹⁹ Dz. U. poz. 433 ze zm. (przyp. kontrolera).

²⁰ lp.3 z 22.04.2020 r. ul. Przechodnia 26, lp.34 z 25.03.2020 r. ul. Nikłowa 7, lp.14 z 4.03.2020 r. ul. Bąkowska 20, lp.13 z 12.02.2020 r. ul. Narodowa 15, lp. 5 z 06.06.2020 r. ul. 2-go Sierpnia 19, lp. 354. z 30.12.2019 r. ul. Narodowa 38, lp. 333 z 19.12.2019 r. ul. Królowej Jadwigi 33, lp.332 z 19.12.2019 r. ul. Kolejowa 26, lp.263 z 9.11.2019 r. ul. Zachodnia 21, lp.202 z 5.07.2019 r. ul. Wróblewskiego 3, lp.201 z 30.05.2020 r. ul. Magnolii 28, lp.6 z 6.02.2019 r. ul. Targowa 6., lp.13 z 6.02.2018 r. ul. Mostowa 20, lp.36 z 05.03.2018 r. ul. Sobieskiego 14, lp.129 z 17.04.2018 r. ul. Sobieskiego 14, lp.183 z 13.06.2018 r. ul. Sobieskiego 14, lp.200-2012 r.

publikowaną na stronie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska²¹ w trzech²² sprawach stwierdzono przekroczone normy pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}.

(akta kontroli str. 129-143)

W latach 2018-2020 (do 30 września) w wyniku interwencji przeprowadzono 11 891 kontroli (tj. 30% wszystkich kontroli) związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie Miasta Pruszkowa na podstawie ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach²³. W poszczególnych latach dokonano odpowiednio: 2 221 kontroli (tj. 28,2% ogółu kontroli), 2 438 kontroli (30,3% ogółu), 3 544 kontroli (42,0% ogółu), 3 360 kontroli (36,2% ogółu), 328 kontroli (5,7% ogółu). W wyniku tych kontroli SM:

1. zastosowała łącznie 601 środków oddziaływania wychowawczego na podstawie art. 41 Kodeksu wykroczeń (pouczenia), z tego: 199 w 2016 r., 169 w 2017 r., 132 w 2018 r., 62 w 2019 r. i 39 w 2020 r.;
2. nałożyła 145 grzywien w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 17 750 zł²⁴ z tego: 50 w 2016 r. na kwotę 3 300 zł, 33 w 2017 r. na łączną kwotę 3 600 zł, 21 w 2018 r. na łączną kwotę 5 150 zł, 30 w 2019 r. na łączną kwotę 5 700 zł, 11 w 2020 r.;
3. skierowała 12 wniosków do sądu, z tego: 1 w 2017 r., 6 w 2018 r., 4 w 2019 r., 1 w 2020 r.

(akta kontroli str. 9-10)

Szczegółowym badaniem objęto 13²⁵ spraw dotyczących niewłaściwego gospodarowania odpadami. 10 kontroli przeprowadzono na podstawie ustaleń dokonanych podczas patroli i 3 kontrole na podstawie zgłoszeń mieszkańców. Przy każdej kontroli sporządzano notatki urzędowe oraz dokumentację fotograficzną. W przypadku braku możliwości ustalenia właściciela nieruchomości korzystano z danych ewidencji gruntów i budynków. Po ustaleniu właściciela wystosowywano wezwanie w związku z możliwością popełnienia wykroczenia określonego w art. 10 ust. 2 ucpg w celu uprzątnięcia terenu. W dziewięciu²⁶ z 13 przypadków właściciele zastosowali się do wezwania SM i uprzątnęli teren. W 11 z 13 spraw przeprowadzone kontrole sprawdzające zostały zakończone sporządzeniem notatki urzędowej i dokumentacji fotograficznej, natomiast w dwóch²⁷ sprawach w aktach sprawy brak informacji o przeprowadzonych kontroli sprawdzających. W jednym²⁸ przypadku, z powodu braku możliwości ustalenia właściciela nieruchomości, wystosowano pismo do Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Pruszków o podjęcie działań celem uprzątnięcia nieruchomości. W dwóch²⁹ przypadkach w wyniku kontroli sprawdzających stwierdzono

²¹ <http://powietrze.gios.gov.pl/pjp/content/show/1001197>.

²² [....]*)

²³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1439 – dalej: *ucpg*.

²⁴ Wysokość wystawionych mandatów ustalono na podstawie rocznych sprawozdań Komendanta Straży Miejskiej w Pruszkowie składanych do Komendy Stołecznej Policji i nie obejmuje mandatów nałożonych w 2020 r.

²⁵ SM.RDz.421.106.2016, SM.RDz.421.69.2016, SM.RDz.421.68.2016, SM.RDz.0607.118.2017, SM.RDz.421.27.2018, SM.RDz.0606.22.2018, SM.RDz.421.1.2018, SM.RDz.421.33.2018, SM.RDz.421.1.2019, SM.RDz.421.11.2019, SM.RDz.421.4.2020, SM.RDz.421.13.2020, SM.RDz.421.7.2020.

²⁶ SM.RDz.421.7.2020, SM.RDz.421.4.2020, SM.RDz.421.7.2020, SM.RDz.421.13.2020, SM.RDz.0607.1.2019, SM.RDz.421.27.2018, SM.RDz.421.33.2018, SM.RDz.0607.118.2017, SM.RDz.421.11.2019.

²⁷ SM.RDz. 421.1.2018, SM.RDz. 421.7.2020.

²⁸ SM.RDz.421.11.2019.

²⁹ SM.RDz.421.1.2018, SM.RDz.0606.22.2018.

niezastosowanie się do wezwania o uprzątnięcie terenu co spowodowało skierowanie wniosków do sądu o ukaranie.

(akta kontroli str. 627-976)

Jak wyjaśnił Komendant: *Odnośnie prowadzonej sprawy o sygnaturze SM.RDz. 421.1.2018 informuję, że po wydaniu wyroku nakazowego z dnia 16 sierpnia 2018 roku, w wyniku codziennej służby patrolowej, funkcjonariusze stwierdzili uprzątnięcie terenu i przekazali tę informację w formie ustnej Kierownikowi Referatu. W związku z powyższym nie przekazywano sprawy Prezydentowi Miasta Pruszkowa z uwagi, iż było to bezzasadne. Nawiązując do sprawy o sygnaturze SM.RDz. 421.7.2020 informuję, że jak w przypadku sprawy SM.RDz. 421.1.2018, w wyniku codziennej służby patrolowej, Dzielnicowy prowadzący czynności potwierdził fakt uprzątnięcia terenu, a informację przekazał ustnie Kierownikowi Referatu.*

(akta kontroli str. 177-179)

W SM nie był prowadzony odrębny rejestr skarg i wniosków dotyczący niezgodnego z przepisami postępowania z odpadami, niezapewnienia właściwego odbioru i zagospodarowania wytwarzanych odpadów komunalnych oraz nadzoru nad tą działalnością.

Jak wyjaśnił Komendant: *w Straży Miejskiej w Pruszkowie obowiązuje ewidencja spraw oraz wpływających zgłoszeń, która w związku z szerokim zakresem podejmowanych działań nie wyodrębnia rejestrów spraw prowadzonych pod kątem rodzaju odpadów, a także nieprawidłowości ujawnionych w związku z ich gospodarowaniem. Akta spraw związanych z realizacją zadań z zakresu utrzymania czystości i porządku w gminach są ewidencjonowane w kilku rejestrach, a przynależność do danego zależy jest między innymi od nadawcy zawiadomienia. Straż Miejska w Pruszkowie nie prowadzi rejestru skarg lub wniosków dotyczących niezgodnego z przepisami postępowania z odpadami, ponieważ pisma w takiej formie do nas nie wpływają. Zgłoszenia od mieszkańców lub innych instytucji, których przedmiotem są wykroczenia związane z niewłaściwym gospodarowaniem odpadami ewidencjonowane są w kilku rejestrach, a przynależność do danego zależy jest od formy zgłoszenia i jego nadawcy. Interwencje dotyczące przekształcania termicznego odpadów są rejestrowane zarówno w systemie elektronicznym e-mandat, a także w rejestrach: Współdziałanie z administracjami i wspólnotami, Współdziałanie z pozostałymi urzędami i instytucjami oraz rejestrze Egzekwowanie obowiązków od właścicieli i użytkowników nieruchomości.*

(akta kontroli str. 180-185)

W okresie objętym kontrolą funkcjonariusze SM uczestniczyli w kontrolach prowadzonych przez pracowników Wydziału Ochrony Środowiska, Wydziału Realizacji Inwestycji Urzędu Miasta Pruszkowa i Towarzystwa Budownictwa Społecznego *Zieleń Miejska*. Prowadzono również kontrole miejsc nielegalnego porzucania odpadów. W roku 2016 funkcjonariusze SM wzięli udział w 237 ww. kontrolach, z tego: w 2017 r. w 159, w 2018 r. w 65, w 2019 r. w 9, natomiast w 2020 r. w 4. Ponadto w latach 2018-2020 r. odbyły się dwie wspólne kontrole w zakresie niewłaściwego gospodarowania odpadami, które zakończyły się sporządzeniem protokołu z kontroli przez pracownika Wydziału Ochrony Środowiska. SM realizując zadania ustawowe i statutowe współpracowała z Policją realizując ustalenia podjęte przez Prezydenta Miasta Pruszkowa z Komendantem Stołecznym Policji i Komendantem Powiatowym Policji w Pruszkowie.

Jak wyjaśnił Komendant: *W przypadku ujawnienia nieprawidłowości w zakresie gospodarki materiałami palnymi służącymi do ogrzewania posesji, Straż Miejska podejmując interwencje dotyczące spalania odpadów działa na podstawie Ustawy*

o strażach gminnych oraz Ustawy o odpadach i dba o przywrócenie porządku prawnego. W związku z brakiem konieczności zawiadamiania innych instytucji, sprawy nie były przekazywane. Natomiast w przypadku np. braku możliwości ustalenia właściciela nieruchomości w celu uprzątnięcia terenu z odpadów SM powiadamiała Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Pruszków. Podjęte działania polegały na przekazaniu właściwym organom pełnej zgromadzonej dokumentacji z wnioskiem o kontynuowanie czynności – zgodnie z posiadanymi kompetencjami, lub na czynnym udzieleniu asysty danej instytucji.

(akta kontroli str. 177-179, 186-193)

Dla realizacji zadań związanych z usuwaniem pojazdów, w SM został wyodrębniony Zespół ds. Pojazdów, do zadań którego w szczególności należało prowadzenie działań w sprawie usuwania pojazdów na podstawie art. 50a ustawy – Prawo o ruchu drogowym.

W latach 2016-2020 (do 30 września 2020) funkcjonariusze SM z terenów Miasta Pruszkowa na podstawie 445 zgłoszeń usunęli 129 pojazdów, w tym odpowiednio w poszczególnych latach: 33, 38, 12, 20, 26. Czynności podejmowano m.in. wobec aut zdewastowanych, nieużytkowanych, pojazdów spalonych i pokolizyjnych.

(akta kontroli str. 9)

Jak wyjaśnił Komendant: [...] w sprawach dotyczących podjętych działań w trybie art. 50a ust. 1 ustawy [...] Prawo o ruchu drogowym informuję, że w przedłożonych sprawozdanych z działalności Straży Miejskiej w Pruszkowie w latach 2016-2019, podane liczby dotyczą pojazdów usuniętych przez właścicieli/użytkowników pojazdów, bądź które od sierpnia 2018 r. zostały odholowane przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej. Rozpoczęto usługę poprzez utworzenie parkingu oraz wyłoniono operatora – holownika w postępowaniu przetargowym, co wykazuje sprawozdawczość do Komendy Stołecznej Policji oraz kolejne raporty roczne przedłożone do Rady Miejskiej w Pruszkowie.

(akta kontroli str. 127)

W okresie od 1 stycznia 2016 r. do 30 września 2020 r. nie odnotowano miejsc wystąpienia pożarów składowanych odpadów. Komendant nie monitorował powstających pożarów na terenie gminy miejsc deponowania odpadów.

Jak wyjaśnił Komendant: We wskazanym okresie nie monitorowano powstających na terenie gminy pożarów miejsc deponowania odpadów, ponieważ nie były one zgłaszane do Straży Miejskiej. Ponadto Straż Miejska nie posiada dostępu do ewidencji pożarów powstałych w miejscach składowania odpadów.

(akta kontroli str. 177-179)

Zgodnie z art. 9a ust. 1 pkt 3 ustawy o strażach gminnych SM prowadziła ewidencję wyników działań. Na podstawie art. 9b ust. 1 tej ustawy, Komendant SM zobowiązany był przekazywać Komendantowi Stołecznemu Policji, do dnia 31 stycznia każdego roku, informacje o danych zawartych w ewidencji.

Komendant SM w latach objętych kontrolą terminowo realizował ten obowiązek. Informacje były sporządzane zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 listopada 2009 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia przez straże gminne (miejskie) ewidencji etatów, wyposażenia oraz wyników działań straży³⁰. W SM prowadzona była ponadto ewidencja etatów i wyposażenia.

(akta kontroli str. 213-299)

---

³⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 1502.

Zgodnie z § 31 Regulaminu z 2007 r oraz § 33 Regulaminu z 2019 r. Komendant SM przekazał terminowo sprawozdania z działalności SM za 2016 r., 2017 r., 2018 r. i 2019 r. Prezydentowi Miasta Pruszków oraz Komisji Prawa, Administracji i Bezpieczeństwa Rady Miejskiej w Pruszkowie.

(akta kontroli str. 978)

Komendant SM przekazywał terminowo sprawozdania z działalności, do końca lutego następnego roku. Sprawozdania objęły m.in. działalność SM w zakresie bezpieczeństwa i ochrony porządku publicznego, działania w obszarze bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, ochronę środowiska, działania związane z ochroną zwierząt na terenie stolicy, współpracę z policją.

(akta kontroli str. 300-369, 978)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Stwierdzone
nieprawidłowości

1. W żadnej z 38 losowo wybranych kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska (25 spraw dotyczących termicznego spalania odpadów oraz 13 spraw dotyczących niewłaściwego gospodarowania odpadami) nie sporządzano protokołów z przeprowadzonych czynności kontrolnych. Również w przypadku 12³¹ kontroli sprawdzających (przeprowadzonych po 13 zbadanych kontrolach dotyczących niewłaściwego gospodarowania odpadami), nie sporządzono protokołów z przeprowadzonych czynności kontrolnych. W wymienionych wyżej sprawach funkcjonariusze SM sporządzali notatki urzędowe, co było niezgodne z art. 380 ust. 1 Poś, który wskazuje, że z czynności kontrolnych sporządza się protokół kontroli, którego jeden egzemplarz doręcza się kontrolowanemu, tym samym umożliwiając mu odniesienie się do ustaleń poprzez wniesienie do protokołu zastrzeżeń i uwag.

(akta kontroli str.70-401, 409-430, 443-527, 532-547, 627-976)

Jak wyjaśnił Komendant: W przypadku prowadzonej kontroli paleniska funkcjonariusz sporządza zapis w notatniku służbowym z przebiegu interwencji. Sposób zakończenia czynności jest również odnotowany w notatniku służbowym. O sposobie zakończenia interwencji decyduje interweniujący na miejscu funkcjonariusz. W przypadku, gdy czyn budzi wątpliwości kontrolującego oraz kontrolowanego funkcjonariusz pobiera próbki popiołu z paleniska. Wówczas zobligowany jest do sporządzenia protokołu z kontroli paleniska. W podanych latach były przeprowadzone kontrole palenisk, co zostało udokumentowane w przekazanych raportach i nie były wykonywane protokoły z kontroli, w związku z niedoprecyzowaniem wewnętrznych procedur służbowych. W związku powyższym podejmiemy działania w określeniu procedury (forma protokołu) określającej sposób postępowania w czynnościach związanych z kontrolami instalacji grzewczych, która realizowałaby zapis art. 380 ustawy [...] Prawo ochrony środowiska.

Ponadto Komendant wskazał, że: w wymienionych sprawach zostały sporządzone notatki urzędowe z podjętych czynnościach z zapisu których wynika, że nie stwierdzono nieprawidłowości podczas przeprowadzanej kontroli, co nie skutkowało sporządzeniem protokołu z kontroli. Protokoły posiadane przez Straż Miejską dokumentują czynności związane

³¹ SM.RDz.421.4.2020, SM.RDz.421.7.2020, SM.RDz.421.13.2020, SM.RDz.421.1.2018, SM.RDz.0607.1.2019, SM.RDz.0607.1.2019, SM.RDz.421.27.2018, SM.RDz.421.33.2018, SM.RDz.0607.118.2017, SM.RDz.421.106.2016, SM.RDz.421.69.2016, SM.RDz.421.68.2016.

z podebraniem próbek popiołu z paleniska i stosowane są w przypadkach budzących wątpliwości kontrolowanego i kontrolującego. W przypadku przeprowadzanych kontroli w zakresie właściwego gospodarowania odpadami Komendant wyjaśnił, że funkcjonariuszy Straży Miejskiej do wejścia na teren posesji w celu przeprowadzenia czynności kontrolnych związanych z ochroną środowiska upoważnia Upoważnienie imienne wydane przez Prezydenta Miasta Pruszkowa na podstawie art. 379 ustawy [...] Prawo ochrony środowiska, które posiada 32 funkcjonariuszy Straży Miejskiej w Pruszkowie. Mimo wykonywanych kontroli nieruchomości nie były sporządzane wymagane protokoły z czynności kontrolnych. Jak wspomniałem w piśmie z dnia 05.11.2020 r. podejmiemy działania w celu określeniu procedury (forma protokołu) określającej sposób postępowania w czynnościach związanych z kontrolami instalacji grzewczych oraz kontrolami nieruchomości, która realizowałaby zapis art. 380 ustawy [...] Prawo ochrony środowiska.

(akta kontroli str. 144-151, 175-179)

NIK nie podziela stanowiska Komendanta SM. Artykuł 380 Poś zobowiązuje kontrolującego – niezależnie od wyniku kontroli – do sporządzenia protokołu z czynności kontrolnych, zaś jego niesporządzenie narusza zasadę kontradiktoryjności postępowania względem kontrolowanego, który pozbawiony zostaje możliwości zapoznania się z ustaleniami kontroli i ewentualnego odwołania się od nich.

2. W przypadku 14³² z 25 poddanych szczegółowej analizie kontroli, w których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie spalania odpadów, w aktach spraw brak było informacji o zobowiązaniu właścicieli nieruchomości do zgodnego z przepisami, w tym z *Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Pruszkowa*, postępowania z odpadami.

(akta kontroli str. 444-460, 472-527, 540-547)

Jak wyjaśnił Komendant: [...] funkcjonariusze Straży Miejskiej podczas przedmiotowych interwencji informowali o zaprzestaniu palenia materiałami zabronionymi w instalacjach grzewczych oraz o skutkach prawnych w związku z kolejnymi ujawnieniami dotyczącymi naruszeń zapisu art. 191 ustawy o odpadach. Właścicielom/użytkownikom nieruchomości podczas rozmów udzielano informacji o sposobie pozbywania się odpadów zgodnie z obowiązującymi przepisami. W posiadanej dokumentacji służbowej nie ma szczegółowych zapisów zawierających informację z zobowiązaniem osób do usunięcia odpadów. Ponadto w ramach podejmowanych czynności funkcjonariusze mieszkańcom Miasta Pruszkowa przekazywali ulotki edukacyjne z informacjami o właściwym segregowaniu odpadów oraz o zakazie spalania odpadów w piecach, które zostały nam przekazane przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Pruszkowa.

(akta kontroli str.173-174)

W ocenie NIK brak w dokumentach przeprowadzonych kontroli informacji o zobowiązaniu właściciela nieruchomości do usunięcia odpadów (szczególnie w przypadku stwierdzenia gromadzenia w celu ich spalania w instalacjach grzewczych) było działaniem nierzetelnym.

---

³² SM.RBz.0607.241.2016, SM.RBz.421.224.2016, SM.7497.2018, SM.6759.2018, SM.RDz.0606.21.2018, SM.585.2018, SM.RDz.0607.1.2019, SM.RDz.0606.68.2019, SM.RDz.0607.10.2019, SM.586.2018, SM.1255.2019 (bez numeru), Nr. 0490612 z 09.01.2020, Nr 0490887 z dnia 21.02.2020, Nr 0489633 z dnia 02.01.2020.

3. Pomimo dokonywania pomiarów czystości powietrza, w ramach których stwierdzono przekroczone normy pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, w trzech³³ sprawach nie podjęto czynności zmierzających do ustalenia sprawcy, ani nie przekazano takiej informacji Prezydentowi Miasta Pruszkowa oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w celu podjęcia dalszych działań.

(akta kontroli str. 129-143)

Jak wyjaśnił Komendant: *Nie było nakładanych żadnych sankcji przez funkcjonariuszy, a przyczyną niepodjęcia czynności był brak możliwości ustalenia źródła wydobywania się dymu w rejonie wykonywania pomiarów. Przekroczone normy pyłu zawieszonego dotyczyły 3 lokalizacji, tj.: [...]**. Powyższe kontrole przeprowadzone zostały z inicjatywy własnej funkcjonariuszy.

(akta kontroli str. 144-151)

Zdaniem NIK przekroczone normy pyłu zawieszonego powinny być podstawą podjęcia interwencji przez funkcjonariuszy SM na podstawie imiennego upoważnienia Prezydenta Pruszkowa i przeprowadzenia kontroli w zakresie spalania odpadów. W przypadku ww. lokalizacji³⁴ w których dokonano pomiarów jakości powietrza w ocenie NIK istniała możliwość dokonania kontroli w celu ustalenia źródła przekroczonej normy pyłu zawieszonego.

4. W zakresie czynności Kierownika Referatu Dzielnicowych brak było zapisów dotyczących sprawowania kontroli w zakresie ochrony środowiska przed odpadami, jak również zadań wynikających z ustawy o odpadach i ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, zgodnych z upoważnieniem wydanym przez Prezydenta Miasta Pruszkowa.

(akta kontroli str. 157-160)

Jak wyjaśnił Komendant: *Kierownik Referatu Dzielnicowych i Zespołu Patrołu Eko pełni funkcję nadzoru nad pracą Referatu, w związku z powyższym nie wykonywała czynności kontrolnych w zakresie przepisów wynikających z ustawy o odpadach i ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Informuję, że zakres obowiązków zostanie uwzględniony w wymienionych zakresach czynności.*

(akta kontroli str. 175-179)

Zgodnie z pkt 3 lit. a-d rozdziału II zakresu czynności, osoba zatrudniona na stanowisku Kierownika Referatu Dzielnicowych prowadzi nadzór służbowy i merytoryczny nad podległymi funkcjonariuszami. Poza tym przeprowadzał, na podstawie imiennego upoważnienia Prezydenta Pruszkowa, kontrole w zakresie ochrony środowiska przed odpadami. W tej sytuacji, w ocenie NIK zakres czynności pracownika zatrudnionego na stanowisku Kierownika Referatu Dzielnicowych powinien odzwierciedlać faktycznie wykonywane przez niego zadania, w tym dotyczące prowadzenia kontroli w zakresie ochrony środowiska przed odpadami.

---

³³ [...]*)

³⁴ [...]*)

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Każdorazowe – w przypadku przeprowadzania kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska – sporządzanie, zgodnie z art. 380 Poś, protokołów z przeprowadzonych czynności kontrolnych.
2. W przypadku stwierdzenia przekroczeń norm pyłu zawieszonego niezwłoczne podejmowanie czynności zmierzających do ustalenia sprawcy zanieczyszczenia powietrza oraz przekazywanie informacji Prezydentowi Miasta Pruszkowa i Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.
3. Uzupelnienie zakresu czynności Kierownika Referatu Dzielnicowych o zapisy dotyczące sprawowania kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska, w tym zadań wynikających z ustawy o odpadach i ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
4. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie spalania odpadów pisemne zobowiązanie właścicieli lub użytkowników nieruchomości do właściwego postępowania z odpadami.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie wykonania
wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 4 grudnia 2020 r.

Kontroler

Waldemar Brodziuk
Główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli

Dyrektor
Departamentu Środowiska

z up.

Dariusz Bojanowski
p.o. Wicedyrektor

*) Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2020 r., poz. 2176) NIK wyłączyła jawność informacji ze względu na prywatność osób fizycznych. Wyłączeń tych dokonano w interesie osób fizycznych.